

Levensindescenario's

Consultatie palliatieve zorg

Vroeg of laat wordt iedereen geconfronteerd met overlijden. Deze folder wil je informeren over wettelijke levenseindescenario's, om mogelijke misverstanden te voorkomen.

Plots overlijden

Soms komt een natuurlijk overlijden plots. Zowel bij gezonde personen als bij mensen met een ziekte, kan het overlijden abrupt gebeuren. Zelfs bij mensen die opgenomen zijn in het ziekenhuis, kan ondanks de medische opvolging het overlijden onverwachts gebeuren. De naasten en de zorgverleners worden verrast. Het plotse verlies wijst ons onder andere op de kwetsbaarheid van het leven, waarin we niet alles kunnen controleren noch voorspellen.

Overlijden bij een palliatief beleid

Wanneer medisch ingrijpen om het leven te verlengen zinloos wordt of door de betrokkene niet langer wenselijk, blijft het comfort primeren. Vaak vereist dat comfort medische begeleiding, naast sociale, spirituele en psychologische ondersteuning. Samengevat is dat **palliatieve zorg**.

Ook als iemand evolueert naar de laatste, terminale (= stervens) fase wordt er gestreefd naar optimaal comfort. Als er in de terminale fase een symptoom opduikt dat lijden veroorzaakt én niet bijgestuurd geraakt, dan kan er besloten worden om over te gaan tot **palliatieve sedatie**. Via een infuus wordt er dan continu slaapmedicatie toegediend om het bewustzijn permanent uit te schakelen, samen met de andere vereiste medicatie om het comfort te verzekeren. Daardoor zal de betrokkene aanhoudend slapen en geen lijden meer ervaren. Het wederkerig contact valt weg. Palliatieve sedatie kan dus een onderdeel zijn van het streven naar optimaal comfort, en heeft geen invloed op het stervensproces. Het sterven verloopt via een natuurlijk proces dat al ingezet was. Bij een palliatief beleid wordt het stervensproces niet versneld noch vertraagd.

Overlijden door euthanasie

Sommigen wensen hun overlijden zelf te bepalen, en geen natuurlijk verloop af te wachten. Als je voldoet aan de voorwaarden van de euthanasiewet, kan je aan je arts vragen om **euthanasie** uit te voeren. Dat betekent dat je aan de arts vraagt om dodelijke medicatie toe te dienen, met vrijwel onmiddellijk overlijden als gevolg.

Wens je **euthanasie terwijl je wilsbekwaam bent**, ga dan vrijblijvend het gesprek aan met je arts om na te gaan of je al dan niet in aanmerking zou komen volgens de wettelijke vereisten. Je arts kan je helpen zodat je de wettelijk opgelegde administratieve voorwaarden in orde krijgt: het correct noteren van je actuele verzoek en het vragen van een onafhankelijk advies.

Als het natuurlijke overlijden niet op korte termijn verwacht wordt, moet er een tweede onafhankelijk advies gevraagd worden van een orgaanspecialist of een psychiater, en geldt er een minimumwachttijd van 1 maand.

Vraag of je arts bereid is om de euthanasie uit te voeren. Zo niet, vraag dan bij welke arts je terecht kan.

Wanneer aan alle wettelijke vereisten voldaan is en je weet welke arts de euthanasie zal uitvoeren, dan is het aan jou als patiënt om met de uitvoerende arts af te spreken welk moment voor beiden haalbaar is om de euthanasie uit te voeren. Je kan altijd je planning wijzigen of je verzoek tot euthanasie herroepen. Je kan alleen voor jezelf euthanasie vragen.

Het sterven wordt veroorzaakt door de euthanasie. Euthanasie is vertrouwelijk, en wordt (administratief) gelijkgesteld met een natuurlijk overlijden.

Wil je bij onomkeerbaar bewustzijnsverlies euthanasie, dan moet je op voorhand werk maken van een geldige **wilsverklaring inzake euthanasie bij onomkeerbaar bewustzijnsverlies**.

Als je in een toestand van onomkeerbaar bewustzijnsverlies verkeert, dan kan je vertrouwenspersoon je wilsverklaring aan je arts bezorgen. Die kan aan je vraag tegemoetkomen, nadat de wettelijk opgelegde vereisten vervuld zijn (o.a. onafhankelijk advies inwinnen), of je vertrouwenspersoon verwijzen.

Ga altijd in dialoog met je zorgverlener

Spreek erover met je behandelend arts.

Wil je meer weten?

Je kan na afspraak kosteloos terecht met je vragen

- Op de consultatie palliatieve zorg in ZAS Sint-Jozef: **03 444 13 80**.
- Bij iemand van het palliatief supportteam (PST). Vraag ernaar op de afdeling waar je verblijft. Of je kan telefonisch een afspraak maken op werkdagen tussen 9 en 16 uur: **03 443 38 83**.

notes

Lined area for taking notes, consisting of horizontal dotted lines.

Erkenningsnummer 009: ZAS Cadix, ZAS Elisabeth, ZAS Erasmus, ZAS Hoge Beuken, ZAS Joostens, ZAS Middelheim, ZAS Palfijn, ZAS Paola (Kinderziekenhuis), ZAS UKJA (Universitaire Kinder- en Jeugdpsychiatrie Antwerpen) **Erkenningsnummer 099:** ZAS Augustinus, ZAS Sint-Jozef, ZAS Vincentius **Erkenningsnummer 998:** ZAS PZ Stuivenberg (Psychiatrisch Ziekenhuis) **Erkenningsnummer 039:** ZAS PVT Antwerpen (Psychiatrisch Verzorgingstehuis) **Zijn ook deel van ZAS:** ZAS Medisch Centrum Kaai 142, ZAS Polikliniek Hof ter Schelde, ZAS Polikliniek Regatta, ZAS Plantin, ZAS Magazijn Luchtbal, ZAS Magazijn Terbeke

MZ-001_033_003_Levensende
van: Willeke Dijkhoff, Kempenstraat 100, 2030 Antwerpen

SAP 81830643 - versie 2450

ZIEKENHUIS aan de STROOM

